

Staatstoezicht op de Mijnen
Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

202102523
Uitgedeedd
tijdens Hearsessie
Groningen 4/5 nov.
Behoeft geen
antwoord.

Aan
Bureau Kabinetsformatie

Staatstoezicht op de Mijnen

Behandeld door

T.F. Kockelkoren

T 070 379 8033

T.F.Kockelkoren@sodm.nl

Datum

4 november 2021

Kenmerk

21272221

Kopie aan

Bijlage(n)

memo ten behoeve van de formatietafel

Veiligheidssituatie in Groningen

SodM kijkt naar de veiligheid van mens en milieu als gevolg van de gaswinning. Behalve de persoonlijke veiligheid (de kans dat iemand als gevolg van een aardbeving komt te overlijden) omvat veiligheid ook het risico op schade aan gezondheid, welbevinden en gebouwen.

De veiligheid van mensen in het gebied is nog steeds in het geding. Positief is dat de gasafbouw sneller verloopt dan in 2018 was ingeschat. Het gevolg is dat de dreiging eveneens sneller afneemt dan verwacht. De persoonlijke veiligheid (de kans dat iemand als gevolg van een aardbeving komt te overlijden) in Groningen is door de afbouw van de gaswinning verbeterd.

Tegelijkertijd hebben de schade aan gebouwen en de economische schade grote impact op de bewoners. Het wachten op aangekondigde maatregelen en de onzekerheid over de aardbevingen, de eigen veiligheid en het handelen van de overheid zorgen voor een deel van de bewoners al voor een lange periode van jaren voor stress en werken door naar de gezondheid. De onderzoeken van het Gronings Perspectief laten zien dat de gezondheidsrisico's substantieel zijn. Het vertrouwen in de overheid en ten dele ook de rechtsstaat is bij de getroffen burgers geraakt. Het geheel maakt dat de situatie in Groningen nog steeds als ontwrichtend en daarmee als een crisis moet worden gekenschetst.

Tijdig realiseren versterkingsopgave noodzakelijk

Het tijdig afhandelen van schade en het tijdig realiseren van de versterkingsopgave is noodzakelijk om te komen tot een veilige situatie. Beide zijn namelijk niet alleen belangrijk voor de persoonlijke veiligheid, maar ook urgent om het wachten te doorbreken en de onzekerheid te verminderen. Het is een noodzakelijke stap om te voorkomen dat de langjarige stress blijft voortduren en mogelijk de gezondheidsschade toeneemt. De aardbevingsproblematiek domineert het leven van veel mensen. Tijdige en adequate schadeafhandeling en versterking, waar nodig in samenhang, zijn noodzakelijk – maar niet voldoende – om bewoners weer perspectief te geven zodat de aardbevingsproblematiek hun leven niet meer domineert.

Versterkingsoperatie loopt fors achter

De regering heeft een belangrijke stap gezet met het neerzetten van de doelstelling om de versterkingsopgave in 2028 gereed te hebben. Echter de versterkingsoperatie loopt fors achter bij wat nodig is. De NCG houdt er rekening mee dat uiteindelijk meer dan tien duizend woningen daadwerkelijk versterkt moeten worden. Het precieze aantal is onzeker omdat nog niet alle woningen geïnspecteerd en beoordeeld zijn en het onzeker is hoeveel mensen wiens woning wel al beoordeeld is een herbeoordeling wensen. Tegelijkertijd weet de NCG de afgelopen jaren niet meer dan zo'n 400 woningen per jaar daadwerkelijk te versterken. SodM hoort daarbij al een aantal jaar – en dit jaar opnieuw – dat de vereiste, forse versnelling van het tempo nu wel dichtbij is. Echter, met de cijfers die nu bekend zijn zal ook dit jaar de vereiste versnelling nog niet gerealiseerd zijn.

Wat is er aan de hand?

SodM legt in de voortgangsrapportage van 2020 en 2021 de nadruk op het gebrek aan een krachtige, éénduidige sturing door één eindverantwoordelijke partij op basis van een heldere planning van de gehele versterkingsopgave. Het gevolg is dat de bewoner zich niet betrokken weet, geen overzicht en inzicht heeft in wat er gaat gebeuren, terwijl in feite de bewoner de opdrachtgever van de versterking is. Het gaat immers om zijn of haar veiligheid in brede zin.

Het onderzoek van Gronings Perspectief onder 18 professionals op sleutelposities in de versterking¹ laat vergelijkbare conclusies zien: zowel de structuur (het grote aantal onderling afhankelijke instanties met deels verschillende belangen, het ervaren gebrek aan mandaat en onduidelijkheid over verantwoordelijkheid) als het gedrag hinderen versnelling. Zo lijkt er een gedragspatroon te zijn waarbij steeds weer gemaakte keuzes ter discussie worden gesteld. Ook lijkt het ervaren gebrek aan mandaat van de één als een gebrek aan verantwoordelijkheid nemen door de ander te worden gezien. Beide patronen lijken elkaar te versterken.

Ook anderen wijzen op het ontbreken van eindverantwoordelijkheid. In het jaarverslag over 2020 onderschrijft de Commissie Bijzondere Situaties de observatie en conclusie van Gasberaad in het rapport Boudel op rieg: "Een probleem van velen, is het probleem van niemand. Het ontbreekt in Groningen aan één duidelijke probleemeigenaar. Het dossier is totaal versnipperd, iedereen kan zich achter iedereen verschuilen."²

¹ <https://www.groningsperspectief.nl/wp-content/uploads/2020/12/Professionals-over-de-versterkingsoperatie-december-2020.pdf>.

² https://gasberaad.nl/wp-content/uploads/2020/08/digitaal-Barometer_Groninger-Gasberaad_aug2020.pdf.

Oplossingsrichting

SodM adviseert een eenduidige sturing door één eindverantwoordelijke partij met een groot mandaat, vereiste bevoegdheden en financiële middelen om de situatie ook als een crisis aan te pakken. Het doel moet zijn dat de bewoner tijdig in positie wordt gebracht en ondersteund wordt, niet geconfronteerd wordt. Verschillende loketten en ingewikkelde bureaucratie, zodat de keuzes die gemaakt moeten worden ook door hem of haar genomen kunnen worden en vervolgens tijdig door de overheid gerealiseerd worden. De door het Rijk gestelde (veiligheids-)beleid en de in de lokale plannen door gemeente bepaalde randvoorwaarden voor de lokale uitvoering vormen daarbij het kader.

Deze eindverantwoordelijke partij moet terug redeneren wat er nodig is en moet gebeuren om de opgave uiterlijk in 2028 gerealiseerd te hebben. Daarbij moeten protocollen en regels ten dienste van de opgave gesteld worden in plaats van dat ze hinderen. Noodzakelijk is ook dat een integrale benadering van schadeafhandeling, versterking en andere regelingen mogelijk is.

Passend bij de huidige inrichting van de versterking, zou de NCG deze eindverantwoordelijke partij moeten zijn. Tegelijkertijd kan om een integrale aanpak mogelijk te maken de NCG en de IMG onder één dak gebracht worden, waarbij beide organisaties apart blijven functioneren maar wel onder één ZBO bestuur. Hiermee wordt een tijdrovende fusie vermeden, maar kan wel de vereiste samenwerking beter tot stand gebracht worden dan nu het geval is. Deze samenwerking is essentieel om de burger niet te confronteren met verschillende loketten en ingewikkelde bureaucratie. De onafhankelijke positionering van de uitvoering van schadeafhandeling en versterking maakt het mogelijk dat binnen de randvoorwaarden van het rijksbeleid en de lokale plannen van aanpak van de gemeenten, de uitvoering door één eindverantwoordelijke partij wordt gerealiseerd.

Bijdrage Groninger Bodem Beweging aan formatietafel

Loppersum, 3 november 2021

De standpunten van de Groninger Bodem Beweging en suggesties en adviezen om het beleid en de aanpak van de problematiek als gevolg van de gaswinning in Groningen en overheidshandelen te verbeteren is op vele wijzen reeds door ons verwoord. Recent hebben wij samen met het Groninger Gasberaad en de Vereniging Eigen Huis een Sociaal Handvest opgesteld (bijlage 1). Het Handvest is een oproep aan de politiek en bestuurders en geformuleerd als een toetssteen om de bewoners in dit gebied, de gedupeerden van de gaswinning, nu echt (en eindelijk) centraal te stellen. Op 16 augustus jongstleden hebben wij in drie landelijke dagbladen en paginagrote advertentie gezet (bijlage 2), waarin we in kort bestek hebben benoemd wat in dit gebied (nog steeds) aan de hand is en tot welke gevolgen dit heeft geleid. We hebben deze oproep afgesloten met een aantal als eisen geformuleerde adviezen. We gaan de hoofdpunten van beide stukken nu niet herhalen, maar wil wel een woord wijden aan de effecten die de gaswinning, maar vooral ook de huidige aanpak van schade en versterking heeft op de Groningers.

De nog steeds aanwezige dreiging van een zware beving en de stroperige aanpak van schade en versterking door het Rijk leiden tot psychische belasting van inwoners. Het onderzoeksprogramma Gronings Perspectief van de Rijks Universiteit Groningen toont aan dat die belasting reëel en onacceptabel is. Bewoners worden geconfronteerd met (een gevoel van) onveiligheid in wat hun thuis is. Ze komen te staan voor financiële dilemma's waar ze niet voor gekozen hebben: verkopen of niet, groot onderhoud en verbouwen of niet, versterken volgens de oude of de nieuwe norm? Of toch sloop? Bewoners komen ook voor juridische keuzes: wel of geen bezwaar maken, in beroep gaan bij de rechter? Tot slot krijgen ze nog te maken met sociale dilemma's en spanning: hoe word je het eens over de versterking van een heel blokje woningen? Waarom krijgt mijn overbuurman wel en ik niet... (vul maar in: schadevergoeding, een nieuw huis, etc). Dat alles vertaalt zich in spanning in buurten en in gezinnen.

Uiteindelijk is de huidige aanpak, zoals (opnieuw) geconcludeerd door de Algemene Rekenkamer, niet doelmatig. Grofweg 60% van de kosten voor schadevergoeding gaat op aan apparaatskosten en de inhuur van adviseurs. Bij de NCG leiden de strakke verantwoordingseisen om (een deel van) de rekening bij de NAM te kunnen leggen tot bureaucratie en micromanagement op projectniveau.

Wat wil de Groninger Bodem Beweging dat een nieuw kabinet oppakt?

1. Stel de mens centraal in beleid en aanpak, niet de juridische, procedurele, ic-technische of financiële kaders. Houd voor ogen in alle trajecten van wetgeving tot en met uitvoering dat het gaat om mensen en hun thuis, niet om gebouwen an sich.
2. Gaswinning naar 0: De putten moeten zo snel mogelijk en helemaal dicht.
3. Geen nieuwe regelgeving of stelselwijziging. Ervaring heeft geleerd dat dat alleen maar tot vertraging leidt.
4. urgentie bij BZK: versterking NCG als de wiedeweerga.
5. urgentie bij EZK: ruimhartig beleid, ook bij (zbo) IMG
6. Wat is daarvoor nodig in het kabinet:
 - a. vakinhoudelijk deskundige ministers
 - b. ministers met daadkracht en visie
 - c. ministers met hart voor mensen

Beste landgenoten, mogen we even uw aandacht?

Vandaag precies negen jaar geleden beefde de aarde in en rond Huizinge, Groningen, met kracht 3.6 op de schaal van Richter. Bewoners waren letterlijk en figuurlijk geschokt. De beving was aanleiding voor het KNMI, het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en de NAM om hun berekeningen te herzien: zwaardere bevingen waren niet onwaarschijnlijk. De veiligheid van bewoners kon niet meer worden gegarandeerd. In de jaren erna bleken steeds meer huizen – door de opeenstapeling van bevingen – steeds vaker schade te hebben. We spreken over een gebied met 150.000 woningen en 250.000 bewoners. In 2016 constateerden ingenieurs dat vrijwel geen enkel huis in de kern van het aardbevingsgebied sterk genoeg was om een beving met kracht 5.0 te kunnen doorstaan. Dit gevoel, voortdurend in onveiligheid te leven, veroorzaakte bij velen angst en woede. Plotseling realiseerden huiseigenaren zich dat hun huis onverkoopbaar was geworden. Bewoners die schade op schade leden en de vergoeding hiervoor steeds moesten bevechten, kregen gezondheidsklachten. Steeds meer instanties en politici begonnen in te zien dat hier sprake was van een 'ramp in slow-motion'. Minister president Mark Rutte excusde aan namens het kabinet en minister Eric Wiebes sprak van 'overheidsfalen van on-Nederlandse proporties'. Uiteindelijk kon minister Eric Wiebes niet anders dan de gaskraan dicht laten draaien - wat, zoals het er nu uitziet, in 2023 of 2024 gaat gebeuren. De huidige situatie in Groningen is zeer complex. Daarom vragen wij om beleid dat knopen doorhakt.

Het is nog niet gedaan

Maar nu de gaskraan dichtgaat, en de schadeafhandeling en versterking zijn ondergebracht bij het Rijk, komt toch alles goed, zult u zeggen? Niets is minder waar. Voor duizenden Groningers moet en kan er door het Rijk nog veel worden gedaan. Een beschrijving van de situatie waarin gedupeerden zich bevinden:

Risico en gevaar blijven

Allereerst wijzen we erop dat het risico van zwaardere bevingen – ook nu de gaswinning op termijn naar 0 gaat – niet is verdwenen. Deskundigen geven aan dat de kans kleiner is geworden en het wellicht langer gaat duren voordat-ie komt maar dat in principe een zware beving nog altijd dreigt. Dit maakt het in onze ogen onverminderd belangrijk dat zwakke huizen worden versterkt, én snel!

Daarnaast houden de wat lichtere bevingen aan en daar lijkt de komende vijf tot tien jaar geen verandering in te komen. Dat betekent dat veel huizen, vooral de meer kwetsbare, de komende jaren keer op keer schade zullen lijden. Kortom, de onveiligheid en de schade zullen minimaal de komende vijf tot tien jaar nog voortduren.

Wettelijk bewijsvermoeden brokkelt af

De schadeafhandeling is weliswaar in handen van het Rijk gekomen - wat op zichzelf een goede zaak is - maar in de praktijk zijn de burgers overgeleverd aan ingehuurde onafhankelijke zogenaamde 'deskundigen' die weinig verstand hebben van mijnbouwschade. Dit levert vaak grillige vergoedingspatronen op: je burens krijgen de schade wel vergoed maar jij niet. Het uitvoerende Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) vaardigt daarom richtlijnen uit om de deskundigen meer houvast te geven maar stelt deze richtlijnen autonoom vast zonder overleg met maatschappelijke organisaties. Daarbij gaat het IMG creatief om met het 'wettelijk bewijsvermoeden' dat tot doel had de rechten van bewoners te versterken en hen ruimhartig tegemoet te komen. Het wettelijk bewijsvermoeden wordt niet consequent toegepast en ingeperkt door de richtlijnen van het IMG. Het aantal beroepszaken bij de bestuursrechter groeit. Het aantal bewoners dat – murw geworden – schade niet meer meldt, neemt echter eveneens toe.

Versterking komt niet op gang

Na 9 jaar is nog geen 8% van de huizen in de versterkingsoperatie versterkt. De aansturing is verschrikkelijk complex. Voor het versterken van een huis spelen de volgende partijen een rol: het ministerie van EZK (kaderstelling voor veiligheid), het ministerie van BZK (de verantwoordelijke minister voor de uitvoering van de versterking), de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) (de organisatie die de versterking daadwerkelijk uitvoert, althans de regio voert), het ingenieursbureau dat uitrekent wat er nodig is, de gemeenten (zij maken de gemeentelijke versterkingsplannen en passen de versterking van het betreffende huis daar in), de lokale versterkingsteams (zij coördineren de plannen op gemeentelijk niveau) en de aannemers, veelal gebundeld in een consortium (zij onderhandelen met de NCG en vaak ook met de bewoners over de daadwerkelijke versterking).

Burgers en burgerbelangenorganisaties zoals de Groninger Bodem Beweging worden summier geïnformeerd en vooral genegeerd.

Mede door de complexe aanpak duurt de versterkingsoperatie veel te lang. Dit betekent ook dat een groot aantal mensen 10 tot 20 jaar moet wachten voor hun huis wordt versterkt. Duizenden bewoners weten niet wanneer ze aan beurt zijn. Tot die tijd is onzeker of hun huis veilig is en voor welke prijs ze het eventueel kunnen verkopen. Hierdoor verliezen mensen controle over hun leven.

Oplopende spanning bij en tussen bewoners

Veel bewoners worden psychisch zwaar belast (zo wijst ook continu onderzoek van Groninger Perspectief, Rijksuniversiteit Groningen, uit). Ze worden geconfronteerd met tal van keuzes waar financiële spanning op staat: Schade melden of niet? In bezwaar en beroep gaan bij schadevergoeding? Investeren in groot onderhoud of niet? Doorgaan met versterken of niet? Mee-investeren in een versterkt of nieuw huis of niet? Verkopen voor of na versterking? In bezwaar en beroep gaan tegen het versterkingsbesluit? Daar partners het steeds eens moeten worden, worden relaties op de proef gesteld.

Woon je in het aardbevingsgebied dan krijg je te maken met een reeks van personen en partijen die er voor zorgen dat je het probleem niet vergeet: schade-experts, zaakbegeleiders van het IMG, bezwaarcommissies met mogelijk ook een rechter in een beroepsprocedure, bewonersbegeleiders van het NCG, een ingenieursbureau dat je huis opmeet en doorrekent, bouwkundigen en een projectleider van het NCG, externe bouwkundige- en juridische adviseurs en tenslotte de aannemer die schade komt herstellen of je huis komt versterken. En dan hebben we het nog niet over de burens of de bewoners in de straat waar je het mee eens moet worden wat betreft de uitvoering van de versterking.

Hierboven gaven we een algemene feitelijke beschrijving van de situatie. Het is niet moeilijk voor te stellen dat de complexiteit van het proces dat mensen door moeten maken, in tal van concrete gevallen leidt tot spanningen bij mensen en spanningen tussen mensen. Obstakels in het proces leiden op hun beurt tot onrecht, willekeur en soms ongelijke behandeling. En als mensen struikelen in het proces, leidt dit tot vertraging en stress, veel stress en gezondheidsklachten ...

Met deze tekst willen we één ding duidelijk maken: Groningers zijn geen slachtoffer van een natuurramp maar duizenden bewoners zijn tot slachtoffer gemaakt door een onverantwoorde gaswinning onder hun huizen en door een daaropvolgend falend overheidsbeleid dat nog steeds voortduurt. Het gaat hier om een probleem van mensen maar het wordt door het kabinet aangevlogen en uitgewerkt als een juridisch en technisch probleem van huizen. De afhandeling daarvan is ontzettend complex gemaakt en leidt tot jaren vertraging en verschrikkelijk veel organisatie- en uitvoeringskosten. Het lijkt erop dat beleidsmakers niet vanuit de mens kunnen denken. Het is 'gekend onrecht' en er kan iets aan worden gedaan! Wij willen niet meer en niet minder dan ons recht.

Wij eisen daarom ook dat de Groningers serieus worden genomen en dat er beter wordt geluisterd naar de organisaties die de belangen van hen op dit punt behartigen, zoals de Groninger Bodem Beweging. Stel de burger niet alleen op papier centraal, maar ook werkelijk. Wij eisen dat er minder wordt gerekend en meer wordt gedaan om de problemen op te lossen. Dat mensen nog tien tot vijftien jaar in onzekerheid zitten, is niet acceptabel.

Wij eisen verder dat in deze tijd van krapte op de bouwmarkt, voldoende bouwcapaciteit voor Groningen wordt gereserveerd. Tenslotte doen we een beroep op het kabinet: stop met compliceren, haal de hand van de knip en los het probleem snel op; net zo snel en royaal als de miljarden opbrengsten van de gaswinning zijn uitgegeven.

Groninger Bodem Beweging - www.groninger-bodem-beweging.nl

Falend beleid

Groningers zijn niet alleen de dupe van de aardbevingen maar evenzeer van een beleid dat volledig tekortschiet om de problemen rond schade en onveiligheid op te lossen. Al in februari 2013 sprak de toenmalige minister van Economische Zaken (EZ) Henk Kamp in een Kamerbrief over de noodzaak zwakke woningen te versterken. Nu – na 9 jaar – is echter nog geen 8% van de 26.844 huizen die mogelijk versterkt moeten worden, gereed (halfjaarrapportage NCG). SodM schat dat met de huidige aanpak de versterking nog ongeveer 20 jaar gaat duren. Duizenden mensen wonen al jaren in onveilige huizen en velen daarvan zullen nog zo'n 15 jaar moeten wachten tot hun huis is versterkt.

In die 9 jaar volgden beleidsplannen en maatregelen elkaar in rap tempo op. Henk Kamp zette direct na de beving van Huizinge maar liefst 12 onderzoeken uit; de NAM zette het Centrum Veilig Wonen (CVW) op voor de afhandeling van de schades; de commissie Meijdam dacht na over veiligheidsnormen; er kwam een Nationaal Coördinator Groningen (NCG) met 150 man personeel om de problemen breed aan te pakken; er werden stuurgroepen ingesteld om de regio erbij te betrekken; de Arbitrator kwam om geschillen tussen de bewoner en de NAM te beslechten; klachten kon de bewoner indienen bij de Onafhankelijke Raadsman.

In 2018 begon de nieuwe minister van EZK Eric Wiebes met nieuw elan: er kwamen 'expertafels' om alles opnieuw door te denken; de NCG werd buitenspel gezet; de TCMG, later Instituut Mijnbouwschade Groningen, nam de schadeafhandeling van de NAM over; de Mijnraad bracht advies uit over de versterking en in afwachting daarvan stopte Wiebes de versterkingsoperatie. Het ministerie van BZK nam de regio van de versterking over; de NCG werd opnieuw opgetuigd en uitgebreid als uitvoeringsorganisatie; de gemeenten gingen de versterkingsplannen maken; er kwamen nieuwe overlegstructuren tussen regio en Rijk met bijpassende beleidsregels.

In november 2020 werd het Bestuursakkoord tussen regio en Rijk gesloten over de planning van de versterkingsoperatie. Al 3 jaar is er een Tijdelijke Wet Groningen in de maak, die in onze ogen verre van volmaakt wordt. Dit beleidsproces binnen EZ(K) en later ook BZK - eerst te traag onder Henk Kamp en onder Eric Wiebes te wisselvallig - is zeer ineffactief gebleken. De *ramp in slow-motion* die zich hier voltrekt, is voor een belangrijk deel veroorzaakt door een *crisis-aanpak in slow-motion*. Het staat in schril contrast met de aanpak van het kabinet van de coronacrisis, waarbij wél miljarden euro's resoluut zijn ingezet, overigens zeer terecht.

Sociaal Handvest Groningen: een toetssteen om bewoners nu echt centraal te stellen.

Een oproep aan de politiek en bestuurders vanuit de bewonersorganisaties: Groninger Bodem Beweging (GBB), Groninger Gasberaad en Vereniging Eigen Huis.

Al jarenlang worden er over de problemen door de gaswinning in Groningen vele politieke debatten gehouden, onderzoeken gedaan en procedures gevoerd door strijdbare bewoners. Dit alles heeft niet mogen leiden tot een ook maar enigszins overtuigende aanpak van de problemen voor zowel bewoners als ondernemers. Groningers voelen zich niet gehoord door de overheid. Het lukt de overheid maar niet om in het gaswinningsgebied voortvarend te handelen en de belangen van de bewoners centraal te stellen. Met de aanstaande parlementaire enquête zal hopelijk alles op tafel komen over dit bestuurlijk falen. De vergelijking met de toeslagenaffaire dringt zich op: het is nodig dat er een omslag in de bestuurscultuur komt en dat **de menselijke maat centraal** komt te staan.

De **GBB, Groninger Gasberaad en Vereniging Eigen Huis** doen daarom de oproep aan politiek en bestuurders: wacht niet op de parlementaire enquête en stel per direct de bewoners voorop!

Bij het oplossen van de problemen zouden wat ons betreft de volgende **mensgerichte uitgangspunten** moeten gelden:

- **Het doel: 'Herstel van Vertrouwen' moet terug op de agenda en wel bovenaan.** Om vertrouwen te winnen moet eerst vertrouwen worden gegeven. In plaats van bewoners tegemoet te treden als potentiële profiteurs moet de overheid er primair op vertrouwen dat de bewoners zelf heel goed weten wat er met hun eigendom aan de hand is en wat er moet gebeuren.
- **Verplaats je in het perspectief van de bewoners; zij hebben niet om de gaswinningsproblemen gevraagd.** Doe dat bij alles wat je doet, besluit en voorneemt. Respecteer dat perspectief en denk niet langer vanuit strikte, juridische (aansprakelijkheids)kaders en de door verantwoordelijke organisaties bedachte processen.

Groninger
Bodem Beweging

vereniging
eigen huis

sta
sterker

- **Wees open en eerlijk over alle (voorgenomen) plannen, bied hulp bij het maken van keuzes en behandel buurten in gelijke zin.** Maak snel inzichtelijk wat de plannen concreet betekenen voor de individuele bewoners en bied onafhankelijke hulp als complexe keuzes moeten worden gemaakt bij de uitwerking er van. Dat voorkomt spanningen binnen gezinnen. Bied voor buurten een zelfde oplossing. Dat voorkomt spanningen tussen burens.
- **Zorg voor één aanspreekpunt voor bewoners waarbij een integrale oplossing wordt nagestreefd onder centrale regie.** Nu moeten bewoners hun weg zoeken in de kluwen van vele overheidsinstanties. Dat er achter de schermen van instanties sprake is van verschillende werk- en financieringsstromen mag niet langer het probleem van huiseigenaren zijn.
- **Zorg ervoor dat de beschikbare middelen terecht komen bij de bewoners.** Nu gaat er te veel geld op aan telkens weer nieuwe onderzoeken en controles. Er wordt grote nadruk gelegd op een 'doelmatige en rechtmatige besteding van middelen' waar vooral adviseurs, experts, ingenieurs en andere professionals beter van worden.
- **Stop met alleen maar cosmetisch oplappen. Herstel schade en versterk woningen zoveel mogelijk in één keer en maak ze toekomstbestendig.** Om voorbereid te zijn op de toekomst en op mogelijke verdere bevingen is het noodzakelijk dat zwakke funderingen en constructies worden versterkt. Liever in één keer goed dan telkens weer opnieuw oplappen. En blijkt het van tevoren uitgerekende budget niet toereikend dan moet alsnog compensatie plaatsvinden.
- **Het bewijsvermoeden moet worden toegepast om bewoners te ontlasten.** De reden voor wettelijke invoering was juist om Groningers het voordeel van de twijfel te geven. Bij schade in het gaswinningsgebied moet deze voor 100% worden vergoed als geen uitsluitende en evidente andere schadeoorzaak wordt aangetoond. De praktijk schiet op dit punt regelmatig tekort.
- **Er moeten uiterste termijnen gaan gelden voor de instanties.** Nu gelden de termijnen één kant op: bewoners moeten hieraan voldoen terwijl instanties besluiten en beloftes eindeloos kunnen uitstellen. Dat moet anders. Er moeten uiterste termijnen gaan gelden voor de uitvoerende instanties. En wordt de gestelde termijn niet gehaald dan betekent dat fictieve goedkeuring voor de bewoner om aan de slag te gaan. In het bestuursrecht is dit een vaker voorkomend principe, dat ook hier kan worden toegepast.

Groninger
Bodem Beweging

vereniging
eigen huis

sta
sterker

- **Beperk de overlast van administratief geregeld en gedoe tot een minimum.** Bewoners worden nu bedolven onder correspondentie, deskundigenbezoeken, administratief geregeld, informatie-avonden en keukentafelgesprekken. Het kost bewoners veel tijd en het veroorzaakt een enorme druk om dit naast het normale leven allemaal te moeten regelen en bij te houden.
- **Voorkom van tevoren nadelige fiscale gevolgen voor bewoners** vanwege schade-uitkeringen of compensatiebetalingen. Zorg dus dat bewoners niet zelf in actie hoeven te komen om deze gevolgen te voorkomen of terug te draaien.
- **Zorg voor een beschermend juridisch kader en faciliteer een juridisch ondersteuningsteam voor bewoners.** Juridische stukken leveren nu veel onzekerheid en wantrouwen op. “Wat staat er in de kleine lettertjes? Kan ik dit wel met een gerust hart tekenen? Kan ik bezwaar maken tegen de subsidie?” Er moet een juridisch kader worden opgesteld waarmee bewoners worden beschermd tegen juridische voetangels. Een onafhankelijk juridisch ondersteuningsteam kan helpen bij het bepalen van de rechtspositie en waar nodig het zetten van vervolgstappen.
- **Stel alles in het werk om van Groningen weer een toekomstbestendig woongebied te maken.** Er is schade toegebracht aan de huidige en toekomstige leefbaarheid en het imago van de provincie. Er moet een onafhankelijke analyse worden gemaakt om vast te stellen wat er nodig is om van de provincie een toekomstbestendig woon- en werkgebied te maken. Niet op basis van ‘wat hebben we er vanuit Den Haag maximaal voor over’, maar op basis van wat daarvoor nodig is.

Februari 2021